89. ԽԸՇԼՈՒՆՔ ՀԱՌՀՆԸ

Մին մարթու, մինգյել մին կնգան չօրս տղա յա ինօ̈ւմ, չուրըըքանին էլ փսակում ըն, մին քանի տարե բիրա̈գի ապրում ըն, ետնան էլ օզում ըն, վըեր ճօկվեն, ճօկ-ճօկ ապրեն։ Տրա հետե մին օ̈րօ̈ինգյօ̈ւն տնըցեքյ հըվաքվում ըն, մըըրհաթ անում։ Ախպերքն ան հառհնեըը ամեքյա մին պեն ըն ասում, պատրումն էլ վըեր օզում ա թա խոսե, կուճուր հառհնը ասում ա.—Ապա, թող մին պեն էլ ես ասեմ։ Պատրումը՝ թա ասե։ Տա ասում ա.—Էսքան տարե բիրա̈գի ապրալ ընք, թող մին տարե յէլ ապրենքյ, մենակ թա տանը հինչ վըեր տօ̈րտօ̈ր կյա, իմ խուսկավս ինի, վըեր փիս ինի, հա̈շեվ կաննենքյ, թա մին տարե յէլ ընք բիրա̈գի ապրալ։ Նրանա եռը մինգյել լափ հա̈շեվ ըրեքյ, թա էտ մին տարեն էլ տօ̈րմօ̈ւմ ըք անց կըցըրալ։ Պատրումն ասում ա.—Լա՛վ, թող քու ասածը ինի։

Էքյսի օրան ըսկսած, էտ հառհնը ամմեն մինին օ̈րա̈ն պեննին յիրա̈ յա տինօ̈ւմ, լօխ ամեքյա օ̈րա̈նց պենը ճինա̈նչօ̈ւմ ըն, հետան քյինա̈մ, իսկ օ̈րօ̈ինգյօ̈ւնը կյա̈լիս ամեքյա մին պեն պիտի տոն պիրին։ Հառհնը ասում ա.—Հու վըեր մին փադ, մին չոփ, մին քար, մին տաշեղ, յա մին օրիշ պեն չի պիրի, մհակը յօր ըմ ուննական, կըխավը թխեմ։

Ամմեն օ̈րօ̈ինգյօ̈ւն տոն կյա̈լիս լօխ ամեքյա մին պեն ին պիրօ̈ւմ։ Մին օր էտ հառհննեն նշանածը մննան ինգյօ̈ւմ ա, վըեչ մին պեն պիրօ̈ւմ չի։ Վըեր կյամ ա տանան մուտանում, բօ̈ւրդա̈ն եչում ա, տըեսնում ծըեռքը տերտակ, ինքյն օ̈րա̈ն ասում ա, վըեր փա̈լա̈քյա̈նավը պիցըրա̈նամ, կնեգյս մհակը յօր ա ուննական, կըլ-

խավս նի հըսցնէ։ Նա ա տըհոնում փչինձմ, վըեր մին պեն քըթե-
նձ պիրի տոն, քըթեննում չի։ Բոնըղձն եչում ա, տըհսնում մոտի
ծառավը քցած մին ըստակած լոկ. յոր ա օնում մհակավը քցում,
վըխվըխելավ տանան մուտանում։ Կնեգյը վըեր տըհսնում ա, ա-
սում ա.—Պեր, էտ էլ հարկավըեր կըկյձ։ Էտ լոկը տանում ա
հըլյաթումը վըեր քցում։

Ուրեքան մին օր Թաքավըերեն կնեգյը քյինձմ ա վըեր մոտէ
կյետումը լըղանա։ Ուրձն զինյձթը (արդուզարդը) կյձրմոնր
յըլըեխում կապում ա, տինում մին քոլու տակե, շորերը հանում,
նի մննում կյետը։ Էտ վախտը մին ղուզղուն երգյինքյձվը թռչում
ար։ Ղուզղունը եչում ա, տըհսնում մին քոլու տակե մին կյձրմոնր
պեն ա ուրվան։ Քըշանում ա յոր օնում, ճձնգյը քցում, քյինձմ։
Թաքավըերեն կնեգյը լըղանում ա պըծնում, կյետան տոնա կյամ,
շորերը կյեննում, քոլեն եչում, տըհսնում զինյձթը կա վոչ։ Տեր-
տձկ քյինձմ ա տոն, Թաքավըերեն ամմեն հինչ ասում։ Թաքա-
վըերն ուրձն երգյիրավը մին խաբար ա անում, իմաստուն մար-
թուցը հըվաքում, մըլըհաթ անում, խորհուրթ հըրցընում, թա հի՞նչ
անեն, վըեր զինյաթը քըթեննձն։ Տու մի ասել ղուզղունն էտ զին-
յձթը եր կալած, էտ ծառէն կլխավը թռչում ա, վըեր եչում ա
տըհսնում լոկը ծառավը քըցձծ, մուտանում ա, էտ զինյձթը վըեր
քցում, լոկը յոր օնում, քյինամ։ Էտ կուճուր հառհնը վըսկեղանը
յոր ա օնում, տանում տոն։ Երգյիրին իմաստուն մարթուցը մըլը-
հաթը վըեր տահանց էլ ա հսնում, էտ հառհնը ուրձն պըտրունեն
ասում ա.—Քյինձ Թաքավըերեն կոչտը, ասե կնգանտ զինյձթեն
տըերը կուճուր հառհնն ա գյոնդում։ Պատրունը վըխվըխելավ քյի-
նձմ ա Թաքավըերեն կոչտը, վըխվըխելավ էտ խոսկերքն ասում։
Թաքավըերն ուրձն մարթուցն ասում ա.—Էտ հառհընեն ծեն տու-
վեքյ, թող կյձ։ Հառհնը վըսկեղանը պիրում ա, տամ Թաքավըե-
րեն։ Թաքավըերը հըրցընում ա, թա էտ հունց ա՞ ինգյձլ ծըեռըըտ,
տա ամմեն հինչ նաղլ ա անում։ Իմաստուն մարթիքյն ասում
ըն.—Կարող ա պըտահի, ղուզղունը շատ հեռու վա տըհսնում,
կյձրմոնր յալըեխը հըռըըցանա տըեսալ ա, գյիդձցալ ա թա չձմ-
դձք ա, եր ա կալալ, բայց չիմդձքու վըեռ չի եկալ, ծառեն
կլխավը անց կընալիս վախտը լոկան չիմդըքավըետ ա եկալ, յալ-
լեխը վըեր ա քցձլ, լոկը եր կալալ, թռչձլ, քյեցալ։ Թաքավըերն
էտ հառհնեն հըրցընում ա, թա հինչ լիվո՞թուն ըս օզում անեմ։
Հառհնը ասում ա.—Թաքավըերն ապրած կենա, վըեր վըեչ մին լի-
վոթուն էլլա անես վոչ, պեն չըմ ասել։ Թաքավըերը հառհնեն ան

պտրունեն լավ վըսկեղան, խաղնա յա տամ, հղե տինում, տահանց օխտը պորտեն էլ խարչա-բորչա ըզադում, էտ վըեսկավը լավ պըլըտեհ յըն շինում, լավ ապրուստ ըստեղծում, պատրունը թա պա եո քի մատաղ, ու կուճուր հառհնը, մեհենգյ մին տարե չէ, լափ մինչեվ վերչ լոխ բերանդի յընգ ըպըըլական, օրաս եոը էտ տանը մըեծը տու վըս, հինչ վըեր ասես, լոխ քու խուսկավտ ընգ քյիննանկան։